

REDENGEVENDE OMSCHRIJVING

KOENRAADLAAN 102A

Datum aanwijzingsbesluit:
Grondslag:
Monumentnummer:

04-06-2024
Gemeentelijk monument overeenkomstig
Erfgoedverordening Gemeente Eindhoven
GM0495

BASISGEGEVENS	
Adres	Koenraadlaan 102A
Stadsdeel	Strijp
Perceelnummer	STR03 C 4064
Categorie	Religieus
Bouwtype	Kloostergebouw
Bouwjaar	1952
Architect	C. de Bever
Opdrachtgever	Franciscanessen van Oirschot
Bouwstijl	Sober traditionalisme met Delftse School en Bossche School elementen
Kunst	Kunstwerk boven entree 'Maria ter Engelen' van H. Boelaars (WK0087)
Huidige functie	Wonen
Oorspronkelijke functie	Klooster Marie ter Engelen
Aard van bescherming	De bescherming heeft betrekking op het gehele kloostergebouw met kloosterkapel uit 1952, inclusief het interieur en de bijbehorende tuin aan de achterzijde.
Onderdeel complex	-

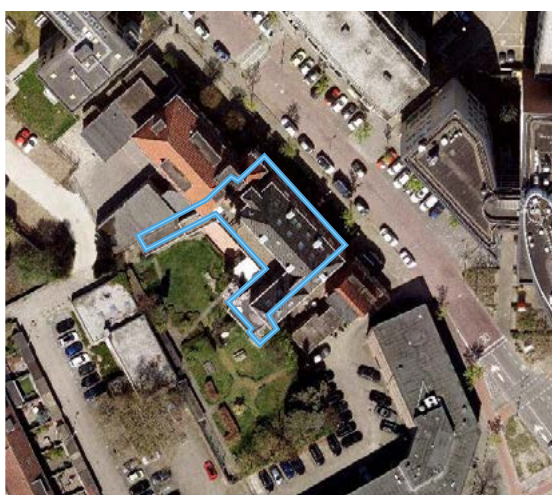
OMSCHRIJVING

Omschrijving

Kloostergebouw met kapel, in 1952 gebouwd door de zusters Franciscanessen van Oirschot in traditionalistische trant met elementen van de Delftse en Bossche School.

Motivering

Het object, een kloostergebouw met kapel, kloostertuin en bijbehorende erfafscheiding aan de Koenraadlaan, voldoet aan onderstaande criteria en is derhalve beschermenswaardig als gemeentelijk monument in Eindhoven.

Koenraadlaan 102A betreft blauwe contour

Aanvullende foto's

Zicht op de voorgevel vanaf de Koenraadlaan.

Hoofdentree met houtsnijwerk in het bovenlicht.

Waardering

Architectuur-, bouw-, en kunsthistorische waarde

Het in traditionalistische trant uitgevoerde kloostergebouw uit 1952, met Delftse en Bossche School elementen, is in stijl en materialisering kenmerkend voor de naoorlogse kloosterarchitectuur en is dan ook van architectuurhistorisch belang. Boven de entree is in houtsnijwerk een afbeelding van Maria en vier engelen aangebracht (door frater H. Boelaars), waardoor er ook sprake is van enige kunsthistorische waarde. Ondanks functiewijziging heeft het gebouw zijn oorspronkelijke karakter goed behouden, zowel in het exterieur als in het interieur. De toegepaste vormtaal voor het kloostergebouw met kapel is bovendien kenmerkend voor het werk van architect C. de Bever, dat vooral bestaat uit religieuze bouwwerken en diverse vanuit een parochie opgerichte gebouwen zoals scholen. Het kloostergebouw met kapel is dan ook van belang als onderdeel van zijn oeuvre.

Stedenbouwkundige en/of ensemblewaarde

Het kloostergebouw met kapel neemt een beeldbepalende positie in aan de Koenraadlaan. Samen met het naastgelegen schoolgebouw uit de interbellum periode vormt het een opvallend historisch ensemble aan deze straat.

Cultuurhistorische waarde

Het gebouw werd op verzoek van de destijds aan de overzijde van de straat gehuisveste paters Kapucijnen in 1952 opgericht door de Franciscanessen van Oirschot. Als nog goed als zodanig herkenbaar kloostergebouw met kapel uit de naoorlogse periode heeft het gebouw cultuurhistorische waarde. Het is illustratief voor het rijke religieuze verleden van Eindhoven.

Gaafheid en herkenbaarheid

Het kloostergebouw met kapel verkeert in hoofdvorm en detaillering in een opmerkelijk gave staat, zowel in het exterieur als inwendig.

Zeldzaamheid

Als tastbaar en nog goed herkenbaar relict van het klooster van Franciscanessen van Oirschot aan de Koenraadlaan heeft het gebouw enige zeldzaamheidswaarde voor Eindhoven. Dit wordt versterkt door de gave staat waarin het gebouw verkeert.

Beschrijving

Ontwikkelingsgeschiedenis

De paters Kapucijnen, die sinds 1 januari 1937 de zielzorg in de wijk Drents Dorp als taak op zich hadden genomen, waren gehuisvest in het klooster aan de oostzijde van de Koenraadlaan. In 1949 vroegen zij de zusters Franciscanessen van Oirschot een gemeenschap op te richten. De zusters startten met een kleuterschool en een lagere school en namen later ook taken in de parochiegemeenschap op zich. In 1954 betrokken ze het nieuwe kloostergebouw in de Koenraadlaan, gebouwd door architect C.H. de Bever, tegenover het Kapucijnenklooster. Daar zouden ze gehuisvest blijven tot december 2005. Het houten reliëf met een afbeelding van Maria ter Engelen in het bovenlicht van de entree is vervaardigd door frater Henri Boelaars uit Tilburg en werd geschonken door Zuster Theonée Jorna bij haar professie.

Het tegenovergelegen oude klooster van de Kapucijnen en de bijbehorende Koenraadkerk werden respectievelijk in 1991 en 1989 gesloopt.

Tegenwoordig is het voormalige kloostergebouw en de kapel in gebruik als kamerverhuur. De zolder van het tweelaags hoofdvolume is geheel nieuw ingedeeld met een gang en aan weerszijden vertrekken. In de overige bouwlagen bleef de oorspronkelijke indeling vrij gaaf behouden.

Situering en ruimtelijke context

Het gebouw ligt aan de westzijde van de Koenraadlaan, nabij de aansluiting op de Beukenlaan en de Noord Brabantlaan. Het oorspronkelijk aan de overzijde gelegen kloostergebouw en kloosterkerk van de paters Kapucijnen is in de periode 1989-1991 gesloopt. De aan de noordzijde van het gebouw gelegen kleuterschool (gebouwd als Christelijk Nationale School) dateert uit de periode van het interbellum.

Gebouwbeschrijving

Hoofdvorm

Het kloostergebouw omvat twee bouwlagen en heeft door de nog aanwezige kloosterkapel een L-vormige plattegrond. Op de achtergevel van het tweelaags hoofdvolume met schilddak sluit een (uit de bouwtijd daterend) eenlaags platgedekt bouwdeel aan, met een overhoeks daarop aansluitende berging. Deze berging is in de loop der tijd in zuidwestelijke richting voorzien van een uitbreiding (niet beschermenswaardig). Op de halfronde apsis van de met een schilddak gedekte kapel sluit een uit de bouwtijd daterende platgedekte uitbouw aan. Tegen deze uitbouw staat op de meest zuidelijke hoek een kleine kas met bakstenen borstwering aan. De noordwestelijke zijgevel van het hoofdvolume is voorzien van een smalle uitbouw onder aankappend schilddak. In deze uitbouw is het hoofdtrappenhuis opgenomen. Aan weerszijden hiervan is een platgedekt eenlaags bouwdeel aanwezig. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen in wildverband en de daken zijn gedekt met gesmoorde keramische pannen. Opvallend is hoe de dakvlakken binnen de gevels vallen en er geen overstek is, een element dat architect De Bever vaker toepaste. De gevels worden rondom afgesloten door een stenen deklijst. Zowel in het voordakvlak als in het achterdakvlak van het tweelaags hoofdvolume zijn twee dakkapellen onder flauw hellend zadeldakje met 4-ruits stolpraam opgenomen. De overige dakvensters zijn jongere toevoegingen. Een vijfde dakkapel bevindt zich in het zuidoostelijke dakvlak. Ook in het dak van de kapel zijn niet oorspronkelijke dakvensters aanwezig. Op de nok van de kapel is een klokkenstoel met luidklok en kruis uitgevoerd. Het metselwerk van de noordwestelijke hoek van het tweelaags hoofdvolume gaat over in een hoog opgemetselde bakstenen schoorsteen. De vensters bevatten de uit de bouwtijd daterende stalen invullingen met roedenverdeling. Vrijwel alle vensters zijn aan de bovenzijde afgewerkt met een rollaag en zijn voorzien van een bakstenen lekdorpel.

Exterieur

De naar de Koenraadlaan gekeerde *voorgevel* heeft een geheel symmetrische indeling met centraal in de gevel de hoofdentree. Deze is opgenomen in een rondboogportiek en bevat dubbele houten paneeldeuren onder een rondboog bovenlicht. In dit bovenlicht is in houten snijwerk een afbeelding opgenomen van Maria omringd door vier engelen, boven een banderol met de naam Maria ter Engelen. De entree wordt voorafgegaan door een drie treden hoge bakstenen stoep. De vensters in beide bouwlagen (acht op de begane grond en acht op de verdieping) bevatten stalen roedenramen die deels uitzetbaar en deels draaibaar zijn. Rechts loop de voorgevel door over het eenlaags bouwdeel tegen de zijgevel. Hier bevat de voorgevel een venster met een stalen 4-ruits stolpraam.

De *linker zijgevel* (zuidoost) bestaat rechts uit de zijgevel van het tweelaags hoofdvolume en links uit de zijgevel van de kapel. Het linker geveldeel (zijgevel van de kapel) springt iets naar voren ten opzichte van de zijgevel van het tweelaags hoofdvolume. Dit linker geveldeel bevat drie rondboognissen. Deze bevatten elk in de bovenste helft een rondboogvenster met glas-in-lood.

De *rechter zijgevel* (noordwest) van het tweelaags hoofdvolume is behoudens de twee vensters met glas-in-lood in de zijkanten van het uitgebouwde trappenhuis en een toiletvenster aan weerszijden van deze uitbouw (verdieping) blind uitgevoerd. Een deel van deze gevel sluit bovendien aan op de bebouwing van het naastgelegen schoolgebouw.

De *achtergevel* (zuidwest) van het tweelaags hoofdvolume bevat boven het platgedekte eenlaags bouwdeel (in de tweede bouwlaag) links een toegang met dubbele stalen deuren met roedenraam. Deze verleent toegang tot het op het eenlaags bouwdeel gesitueerde dakterras, met ijzeren spijlenhekwerk. Rechts van deze toegang bevinden zich vijf vensters met stalen 4-ruits roedenramen die deels uitzetbaar en deels draaibaar zijn. De achtergevel van het eenlaags bouwdeel bevat acht vensters met stalen roedenraam, deels uitzetbaar en deels draaibaar. Voor het rechter deel van deze gevel staat een jongere (niet beschermenswaardige) serre.

De achtergevel gaat aan de rechterzijde over in de noordwestelijke gevel van de kapel. Deze is aan deze zijde voorzien van een eenlaags berging. De gevel van de eenlaags berging bevat een toegang met enkele deur. Rechts hiervan zijn twee rondboogvensters met glas-in-lood uitgevoerd. De op deze berging aanwezige buitenruimte is voorzien van een ijzeren spijlenhekwerk. De hierboven gelegen noordwestelijke zijgevel van de kapel bevat drie rondboogvensters met glas-in-lood, elk opgenomen in een rondboognis.

De *achtergevel van de kapel* (zuidwest) is voorzien van een halfronde apsis en is boven de platgedekte uitbouw met dakterras geheel blind uitgevoerd. Het dakterras is voorzien van een ijzeren spijlenhekwerk en de zuidwestelijke achtergevel van de platgedekte uitbouw bevat drie rondboogvensters met glas-in-lood. Op de zuidoostelijke hoek van deze uitbouw sluit een bescheiden kas aan. Deze heeft een bakstenen borstwering waarop een houten opbouw met ruiten (en transparant lessenaarsdak) is geplaatst.

Interieur

Het gebouw verkeert ook inwendig nog in een goede oorspronkelijke staat. Hier en daar zijn afwerkingen vernieuwd of zijn op detailniveau wijzigingen in de indeling aangebracht, maar de oorspronkelijke indeling en afwerking zijn verder goed herkenbaar behouden gebleven. Het noordelijke deel van het gebouw is onderkelderd. In deze kelder bevinden zich nog vaste kasten en een granito werkblad. De begane grond bevat een toegangshal met aan weerszijden vertrekken (trappenhuis, spreekkamers, de kamer van de overste en een sacristie). Hier achterlangs loopt een centrale hal, grenzend aan de achtergevel van het tweelaags bouwdeel. Van hieruit zijn ook de in het eenlaags bouwdeel tegen de achtergevel gesitueerde ruimtes (bijkeuken, keuken, refter en werkkamer) en de kapel toegankelijk. Vanuit de bijkeuken betreedt men de iets overhoeks geplaatste eenlaags berging onder plat dak. Op de verdieping van het tweelaags bouwdeel bevinden zich de oorspronkelijke cellen, aan weerszijden van een centrale gang. Naast de toegangen tot de cellen bevinden zich vaste kasten. Behalve deze oorspronkelijke indeling (met uitzondering van de nieuw ingedeelde zolder) zijn verder noemenswaardig: de diverse uit de bouwtijd daterende vloerafwerkingen met tegels op de begane grond, de afwerking en detaillering van de trap met natuurstenen treden en ijzeren trapbalustrade en leuning, de zwarte natuurstenen dorpels en plinten op de begane grond, de zwarte natuurstenen kolom aan de noordwestzijde van de gang (begane grond), de wasemkap met boezem in de keuken (begane grond) en de in diverse ruimtes nog aanwezige vaste kasten, de houten stompe binnendeuren (al dan niet met ruit, soms voorzien van glas-in-lood). De tochtportalen bevatten houten deuren met ruiten met helder glas-in-lood en een gedeeld bovenlicht met helder glas-in-lood.¹

1: Het interieur van de kapel was niet toegankelijk; mogelijk zijn hier nog noemenswaardige elementen en afwerkingen uit de bouwtijd aanwezig.

Perceelinrichting / tuin

Voor de volle breedte van de achtergevel van het hoofdvolume is een met terracotta tegels verhard terras aanwezig, dat van de tuin wordt gescheiden door een laag bakstenen muurtje. De op het zuidelijke deel van dit terras aanwezige serre is een jongere toevoeging. Achter het kloostergebouw met kapel is een ruime kloostertuin. Deze is groen ingericht en heeft in de zuidelijke helft nog een geometrische aanleg met hagen.

Aan de straatzijde wordt het terrein van de Koenraadlaan gescheiden door een ijzeren spijlenhekwerk op een bakstenen voetmuur en tussen hoger opgetrokken bakstenen hekposten met natuurstenen bekroning.